

CENTRUL NAȚIONAL
ANTICORUPȚIE AL
REPUBLICII MOLDOVA

НАЦИОНАЛЬНЫЙ ЦЕНТР
ПО БОРЬБЕ С КОРРУПЦИЕЙ
РЕСПУБЛИКИ МОЛDOVA

MD-2004. mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt 198
Tel. (+373) 22-25-72-94

Nr. 06/2-5970 din 20.10 2018
La nr. J03 10173 din 05 septembrie 2018

Ministerul Justiției

Centrul Național Anticorupție a examinat demersul Dvs cu privire la prezentarea propunerilor argumentate, ce urmează a fi reflectate în noua strategie de dezvoltare/consolidare a sectorului justiției în care să fie abordate probleme existente în sistemul justiției, definite căile de soluționare a problemelor respective și evaluat impactul așteptat societății, și indică următoarele propuneri.

1. *Elaborarea și implementarea unui concept nou de asigurare a evidenței statistice a contravențiilor, infracțiunilor, persoanelor care le-au săvârșit, a victimelor, sentințelor și a bunurilor recuperate.*

2. *Asigurarea evidenței unice a informației cu privire la bunurile infracționale indisponibilizate pe care le administrează Agenția de Recuperare a Bunurilor Infracționale a CNA, precum și cu privire la bunurile în privința cărora a fost dispus sechestrul, confiscarea specială sau confiscarea extinsă, inclusiv prin crearea unei baze de date specializate în acest sens.*

3. *Elaborarea regulamentului cu privire la ținerea bazei de date pentru evidența bunurilor infracționale indisponibilizate și confiscate.*

În prezent, la nivel național nu este asigurată pe deplin și centralizat evidența contravențiilor și a infracțiunilor. Necesitatea raportării multidimensionale la nivel național și internațional impune dezvoltarea unor politici de evidență a contravențiilor și a infracțiunilor într-o formă mult mai largă și centralizată.

În ultimii ani au fost adoptate și implementate mai multe sisteme de evidență în sectorul justiției, care de fapt asigură o evidență îngustă la o anumită fază de investigare sau de examinare a cazurilor.

Totodată, lipsește un sistem informațional de evidență centralizată a contravențiilor, care ar permite și analizarea datelor în vederea identificării unor factori de risc la nivel național sau sectorial. Practic, evidența contravențiilor este asigurată de fiecare instituție în parte, în forme diversificate, ceea ce duce la lipsa unui control centralizat.

Similar, evidența infracțiunilor este asigurată prin intermediul diferitor sisteme informaționale, cum ar fi: SIA „Dosarul electronic (E-Dosar)” - administrat de Procuratura Generală, SIA RICC - administrat de MAI, SIA PIGD (e-Dosar) - administrat de Ministerul Justiției, Registrul bunurilor sechestrate și recuperate în

MINISTERUL JUSTIȚIEI AL REPUBLICII MOLDOVA	
INTRARE NR.	
<u>23</u>	<u>10</u> 20 <u>18</u>

gestiunea ARBI din cadrul CNA. Acest fapt nu permite obținerea datelor în timp real și efectuarea unei analize obiectivă per ansamblu a situației criminogene sau a analizei resurselor utilizate de organelor de drept în investigarea infracțiunilor.

4. *Perfecționarea cadrului de reglementare și armonizarea legislației în aspectul ce ține de cooperarea internațională în domeniul recuperării bunurilor infracționale, de reprezentare a intereselor statului și ale persoanelor juridice de drept public în procese civile de recuperare a bunurilor infracționale, precum și de reparare a prejudiciului cauzat prin încălcarea legislației Republicii Moldova și a altor state (elaborarea amendamentelor la Legea nr.595/24.09.1999 privind tratatele internaționale, Hotărârea Guvernului nr.764/12.10.2012 cu privire la reprezentarea intereselor statului în instanțele judecătorești și instituțiile de arbitraj naționale și internaționale și Hotărârea Guvernului nr.442/17.07.2015 pentru aprobarea Regulamentului privind mecanismul de încheiere, aplicare și încetare a tratatelor internaționale, în scopul executării prevederilor art.229/5 alin.(2) din Cod de procedură penală și art.13 al Legii nr.48/30.03.2017 cu privire la Agenția de Recuperare).*

5. *Consolidarea și funcționarea unui Sistem securizat de informații și de comunicare privind autorizarea și consemnarea măsurilor speciale de investigații.*

Consolidarea și funcționarea unui Sistem securizat de informații și de comunicare privind autorizarea și consemnarea măsurilor speciale de investigații efectuate în cadrul urmăririi penale dintre instituțiile antrenate în acest proces: procuratura, instanțele de judecată și autoritățile ale căror subdiviziuni specializate efectuează măsuri speciale de investigații. Acest Sistem ar eficientiza conlucrarea între aceste autorități, excluderea interacțiunii fizice între reprezentanții autorităților, cât și optimizarea proceselor în vederea excluderii tergiversării termenelor de autorizare și legalizare a măsurilor respective.

6. *Consolidarea tehnologiilor informaționale pentru efectuarea măsurilor speciale de investigații, precum și a capacităților profesionale ale ofițerilor de investigații, care să asigure o calitate înaltă a acțiunilor întreprinse pentru desfășurarea măsurilor speciale de investigații.*

7. *Îmbunătățirea (fortificarea) capacităților personalului CNA, experților din cadrul CNEJ și Camera de Comerț și Industrie, în domeniul efectuării expertizei judiciare, expertizei IT, tehnologiilor informaționale, cât și în domeniul operativ-tehnic.*

Pentru a fi în pas cu progresul tehnico-științific și dezvoltarea continuă a tuturor domeniilor din gestiune, cât și valorificarea potențialului uman, sunt strict necesare cursurile de ridicare al profesionalismului angajaților CNA și familiarizarea acestora cu cele mai recente evoluții în domeniul tehnicii speciale, ajustării la standardele internaționale și a celor mai eficiente metode și tehnici disponibile în lupta cu criminalitatea. Efectuarea schimbului de experiență și a

bunelor practici în domeniul tehnicii speciale predestinate activității eficiente al organelor de ocrotire a normelor de drept.

Totodată, este necesară dotarea subdiviziunilor CNA cu tehnică modernă pentru a face față cerințelor actuale și a putea realiza cu succes toate sarcinile în cadrul efectuării măsurilor speciale de investigații.

La fel, antrenarea și acreditarea experților din cadrul CNEJ și Camera de Comerț și Industrie, în domeniul efectuării expertizelor judiciare în IT ar permite organelor de drept stabilirea concordanței între parametrii programei elaborate și cerințele stabilite, precum și valorii reale a softurilor achiziționate, din banii publici sau din sursele externe.

8. Instruirea judecătorilor și procurorilor la compartimentul „Limitele provocării” prin prisma respectării drepturilor omului.

Necesitatea introducerii măsurii respective în cadrul noului document de politici reiese din activitățile practice desfășurate și întreprinse în domeniul testării integrității profesionale.

Conform ultimilor modificări ale Legii nr.325/2013 privind evaluarea instituțională, judecătorul specializat desemnat autorizează decizia motivată pentru inițierea activităților de TIP. La fel, rezultatele TIP urmează a fi autorizate și apreciate de către instanță. Astfel, pentru a da o apreciere obiectivă și corectă, de către instanța de judecată, a rezultatelor și activităților de TIP, este necesară cunoașterea și instruirea la acest compartiment, în vederea neadmiterii tratării ambigui a limitelor provocării.

9. Specializarea judecătorilor pentru judecarea cauzelor de corupție.

Studiul privind hotărârile judecătorești pe infracțiunile de corupție adoptate în anii 2013-2017 identifică un procent sporit de casare a sentințelor pe cauzele de corupție, acesta fiind mult mai mare comparativ cu alte categorii de infracțiuni. Provocarea relevă necesitatea pregătirii continue a judecătorilor în domeniul cauzelor de corupție, care poate fi soluționată prin specializarea anumitor judecători pentru examinarea cauzelor vizate.

Conform art.15 alin.(2) din Legea nr.514/1995 privind organizarea judecătorească, în cadrul instanțelor judecătorești pot funcționa colegii sau complete de judecată specializate. Articolul 161 din legea sus-citată, prevede atribuția președintelui instanțelor de a aproba componența colegiilor și a asigura specializarea judecătorilor instanței. Cu toate acestea, a fost recepționată informația cu privire la constatarea de către Plenul CSM, prin Hotărârea nr.454/21 din 04.07.2017 a imposibilității instituirii specializării judecătorilor în cadrul tuturor instanțelor în urma reorganizării, până la fuzionarea instanțelor judecătorești.

Prin urmare, se propune evaluarea cadrului legislativ și identificarea necesității de modificare a acestuia în scopul asigurării specializării judecătorilor pe cauze de corupție și elaborarea proiectelor respective de modificare a actelor normative.

10. Aplicarea eficientă a instrumentelor de prevenire a comportamentului corupțional (Legea nr. 269/2008 privind aplicarea testării la detectorul comportamentului simulat (poligraf)).

Mecanismul reprezintă un instrument de consolidare a integrității în sectorul public, inclusiv în sectorul justiției, și contribuie la angajarea și promovarea agenților publici în cadrul organelor Ministerului Afacerilor Interne, Centrului Național Anticorupție, Autorității Naționale de Integritate, Serviciului de Informații și Securitate și Serviciului Vamal, în bază de merit și integritate profesională. Conform informației prezentate în contextul evaluării implementării în anul 2017 a Strategiei Naționale de Integritate și Anticorupție, precum și în studiile de evaluare a integrității în sectorul justiției, precum cercetarea elaborată de Freedom House în anul 2018, până în prezent candidații la funcția de judecător nu au fost supuși testării la poligraf, inclusiv din motivul lipsei aparatului de detecție a comportamentului simulat (poligraf). În același context, merită de a fi menționată necesitatea identificării mijloacelor de asigurare a instruirii continue a poligrafologilor. Prim urmare, se propune evaluarea detaliată a situației curente la subiectul asigurării aplicării eficiente a Legii nr. 269/2008, inclusiv cu participarea partenerilor de dezvoltare, în scopul identificării mijloacelor pentru realizarea testării candidaților la funcții publice în cadrul Ministerului Afacerilor Interne, Centrului Național Anticorupție, Autorității Naționale de Integritate, Serviciului de Informații și Securitate și Serviciului Vamal.

11. Îmbunătățirea condițiilor de detenție în Izolatorul de urmărire penală al CNA.

Acțiunea respectivă presupune asigurarea accesului la informație și amenajarea unui spațiu pentru practicarea sportului, abonarea la ziare și reviste, identificarea spațiului și procurarea inventarului sportiv.

Prin acțiunea respectivă se dorește înlesnirea procesului de reintegrare în societate a deținuților și asigurarea respectării drepturilor omului.

12. Monitorizarea respectării măsurii preventive - arest la domiciliu prin intermediul brățarilor GPS.

Acțiunea respectivă presupune elaborarea și implementarea unui cadru normativ privind reglementarea folosirii brățarilor GPS în procesul de supraveghere a arestaților la domiciliu, elaborarea softului destinat monitorizării, procurarea brățarilor GPS, elaborarea proiectului legislativ; prezentarea proiectului în Parlamentul RM, identificarea și contractarea dezvoltatorului software; identificarea și elaborarea soluțiilor software; organizarea unei licitații publice de procurare a brățarilor GPS.

Prin acțiunea respectivă se dorește prevenirea evadării din arest la domiciliu a persoanelor în privința cărora a fost aplicată asemenea măsură de reprimare, consolidarea supravegherii arestaților prin monitorizarea permanentă a lor, inclusiv și pe timp de noapte, precum și economisirea resurselor (combustibil, personal, etc.) utilizate la verificarea arestaților.

13. Implementarea tratatelor internaționale în domeniul prevenirii și combaterii corupției.

Prin ratificarea unui șir de tratate internaționale, în domeniul prevenirii și combaterii corupției, Republica Moldova și-a asumat ajustarea cadrului legal național la prevederile acestora.

Convenția ONU împotriva corupției (UNCAC):

Prin Legea nr.158 din 06.07.2007 Republica Moldova a ratificat Convenția ONU împotriva corupției (UNCAC), adoptată la New York la 31 octombrie 2003 și semnată de RM la 28 septembrie 2004. La cea de a III-a sesiune a Conferinței Statelor Părți la UNCAC, care a avut loc în perioada 9-13 noiembrie 2009 la Doha, Qatar, Conferința Statelor Părți a adoptat Rezoluția 3/1 privind Mecanismul de evaluare a implementării UNCAC. Conferința Statelor Părți a decis ca implementarea Convenției să fie evaluată în 2 cicluri a câte 5 ani fiecare.

În acest context, în anul 2015 a fost finalizat procesul de evaluare a implementării de către Republica Moldova a prevederilor Capitolului III- Incriminare, investigare și reprimare și Capitolului IV- Cooperarea internațională din UNCAC. Evaluatorii (din Norvegia și Bosnia și Herțegovina) au formulat mai multe recomandări (Capitolul III – 24 de recomandări; Capitolul IV – 6 recomandări), implementarea cărora ar asigura conformitatea cadrului legal național cu prevederile UNCAC.

În cadrul celui de-al doilea ciclu de evaluare al implementării prevederilor din UNCAC, ce a demarat în 2016, urmează a fi evaluată implementarea prevederilor Capitolului II "Măsuri preventive" și Capitolului V "Recuperarea activelor" din UNCAC. În rezultatul tragerii la sorți, care a avut loc la data de 17 iunie 2016, Republica Moldova a fost selectată pentru a participa la procesul de evaluare în primul an al celui de-al doilea ciclu. În calitate de evaluatori pentru Republica Moldova au fost selectați Federația Rusă și Palestina. Acest proces de evaluare se va finaliza, ca și precedentul cu elaborarea unui Raport în care vor fi expuse recomandările pentru ajustarea cadrului legal național la prevederile UNCAC.

Standardele anticorupție ale Consiliului Europei: Prin Legea nr. 297 din 22.06.2001, Republica Moldova a aderat la Grupul de State contra Corupției (GRECO), care are drept obiectiv îmbunătățirea capacității membrilor săi de a lupta împotriva corupției prin monitorizarea, în cadrul unui proces dinamic de monitorizare reciprocă, a respectării standardelor anticorupție ale Consiliului Europei. În acest context, autoritățile din Republica Moldova sunt obligate să întreprindă măsurile necesare pentru implementarea recomandărilor formulate în cadrul Rapoartelor de evaluare GRECO.

14. Implementarea proiectului „Etica organizațională și integritate”.

Obiectiv de bază al proiectului constă în promovarea eticii organizaționale și integrității, în scopul însușirii de către funcționarii aflați la începutul carierei a cunoștințelor și abilităților necesare dezvoltării unui comportament etic integru în asigurarea aplicării legii și exercitării atribuțiilor funcționale, precum și

evidențierea rolului conducătorilor în promovarea acestor politici prin exemplu propriu și implicarea activă a managerilor în stimularea conduitei etice a debutanților.

Reieșind din aceste aspecte, se propune de prioritizat următoarele categorii de funcționari (grupuri țintă): angajații noi-încadrați în serviciul autorității; angajații care în virtutea funcției sunt supuși eminent riscurilor de corupție în urma interacțiunii directe cu cetățenii sau agenții economici și cadrele manageriale (cu funcții de conducere).

15. Instituirea organului de cercetare, prin unificarea competențelor ofițerului de urmărire penală și a ofițerului de investigație.

Propunerea respectivă urmărește fortificarea și consolidarea capacităților organelor de drept, în special a competenței organului de urmărire penală, în prevenirea și combaterea infracțiunilor prin instituirea organului de cercetare.

Având în vedere că persoana care efectuează activitatea specială de investigații cunoaște cel mai bine circumstanțele săvârșirii infracțiunii, (persoanele, complicii acestora, mijloacele și metodele utilizate) este justificat ca tot această persoană, din punct de vedere tactic să efectueze ulterior, și acțiunile de urmărire penală. Acest fapt ar oferi posibilitatea de a interveni prompt întru prevenirea sau combaterea săvârșirii infracțiunii, precum și a urmărilor provocate prin infracțiune.

De asemenea, va contribui la sporirea eficienței și responsabilizarea ofițerului de cercetare, acesta va fi singura persoană care va investiga cazul de la început până la transmiterea cauzei procurorului; reducerea numărului de subiecți procesuali în documentarea infracțiunilor de corupție prin sporirea responsabilității fiecărui actor implicat.

Director adjunct

Lidia CHIREOGLO